Raport nr 2/2009

dotyczący najważniejszych doniesień z zakresu HIV/AIDS, które ukazały się w prasie w lutym 2009 roku.

WPROWADZENIE

W lutym ukazało się niewiele materiałów z zakresu HIV/AIDS. W 25 tytułach prasowych znalazło się 37 publikacji . Spośród nich tylko siedem zawierało więcej niż jedną informację związaną z tą problematyką.

Niewiele z poruszanych tematów dotyczyło aspektów medycznych HIV/AIDS, jednak szczególną uwagę zwracają: wyniki badań nad terapią genową przeprowadzonych w Kalifornii oraz prace firm farmaceutycznych nad nowymi lekami przeciwko HIV.

W lutowej prasie znalazły się tez publikacje przedstawiające historię 25 lat walki z AIDS, jej sukcesy i porażki. Temat ten poruszano wcześniej na łamach raportów. Zwrócono też uwagę na kraje, w których epidemia pochłania najwięcej ofiar.

Drugą, obok AIDS, chorobą zagrażającą ludzkości jest malaria, która dotyka 250 mln ludzi rocznie. Rocznie dochodzi do miliona zachorowań, z czego większość stanowią dzieci poniżej 5. roku życia. Malaria zajmuje jedno z trzech pierwszych miejsc w rankingu najbardziej zabójczych, zakaźnych chorób na świecie. Pisze o niej Wojciech Mikoliński[1].

W związku z planami wprowadzenia do szkół edukacji seksualnej, coraz więcej dziennikarzy dyskutuje na ten temat. Przedstawiono już program, który będzie realizowany w ramach nowego przedmiotu. Uwzględnia on także profilaktykę HIV/AIDS

Na pewno warto też zapoznać się z artykułem Marka Nowickiego[2], który analizuje plany przesunięcia finansowania leczenia antyretrowirusowego z budżetu Ministra Zdrowia do Narodowego Funduszu Zdrowia. Pomysł ten pojawił się w obliczu nasilającego się kryzysu gospodarczego i związanych z nim cięć budżetowych .

Pozostałe publikacje dotyczą pojedynczych zdarzeń, informacji i ciekawostek związanych z omawianym zakresem tematycznym.

[1] O malarii zob. w: Wojciech Mikoliński. *Gorączkowa wojna z komarami*. Żyjmy dłużej z dnia 01.02.2009 r.
[2] Zob.: Marek Nowicki. *Cięcia, przesunięcia*. Służba Zdrowia z dnia 23.02.2009 r.

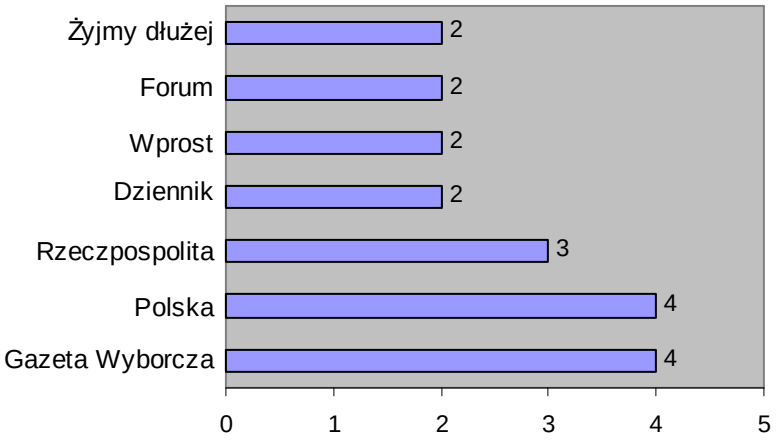
Tabela 1.

Tytuły gazet i czasopism publikujących więcej niż jedną informację na temat HIV/AIDS w lutym 2009 roku

Miejsce	Tytuł	Liczba publikacji
1.	Gazeta Wyborcza*	4
2.	Polska*	4
3.	Rzeczpospolita	3
4.	Dziennik	2
5.	Wprost	2
6.	Forum	2
7.	Żyjmy dłużej	2

* zestawienie obejmuje lokalne wydania Gazety Wyborczej i dziennika Polska

Wykres 1.
Ranking gazet i czasopism zawierających więcej niż jedną publikację na temat HIV/AIDS w lutym 2009 roku

EPIDEMIOLOGIA *Geografia zakażeń – kraje, w których żyje najwięcej osób zakażonych HIV i chorych na AIDS*

RPA

Największa liczba zakażonych HIV i chorych na AIDS zamieszkuje Afrykę. Trzy spośród pięciu osób żyjących z HIV/AIDS na świecie mieszka w Afryce Południowej. W Republice Południowej Afryki – największym i najbardziej rozwiniętym kraju tego regionu –w 40-milionowej populacji 5 milionów mieszkańców jest zakażonych. W sąsiedniej Botswanie aż 40 proc. populacji to osoby żyjące z HIV. Do transmisji wirusa dochodzi najczęściej poprzez przypadkowe kontakty seksualne.

Niemały wpływ na wzrost zakażeń ma także pokutujący w tych krajach przesąd, że mężczyzna może wyleczyć się z AIDS, współżyjąc z dziewicą. Większość państw tego regionu nie dysponuje sprawnie działającym systemem ochrony zdrowia ani środkami umożliwiającymi walkę z chorobą, natomiast rozpowszechnienie najprostszego środka zmniejszającego ryzyko zakażenia – prezerwatywy – utrudnia postawa Kościoła katolickiego, mającego duży wpływ w regionie.

Indie

Indie znajdują się w światowej czołówce pod względem liczby zakażeń HIV – żyje tu aż 5,7 mln seropozytywnych osób. Dla kraju liczącego ponad miliard mieszkańców może nie są to porażające dane, jednak niepokojące jest tempo wzrostu zakażeń, sięgające nawet 15 proc. rocznie.

Główny problem stanowi brak wiedzy o HIV wśród mieszkańców Indii. Najgorzej na tym polu prezentują się kobiety – prawie połowa z nich nigdy nie słyszała o AIDS. Rozprzestrzenianiu się wirusa sprzyja także fakt, że seks stanowi w indyjskim społeczeństwie temat tabu. Próby zmiany sytuacji, poprzez wprowadzenie do szkół edukacji seksualnej czy rozmieszczenie na ulicach automatów z prezerwatywami, ciągle wywołują protesty ze strony tradycjonalistów, głównie muzułmanów.

Chiny

W Chinach liczba osób żyjących z HIV wynosi 840 tysięcy. Trzeba jednak dodać, że liczba ta dotyczy oficjalnie zarejestrowanych zakażeń. Urzędnicy ministerstwa zdrowia przyznają, że faktyczna liczba przypadków HIV od dawna wyraża się w milionach.

Do zakażenia dochodzi najczęściej w populacji osób stosujących narkotyki oraz poprzez ryzykowne kontakty seksualne, którym sprzyja fakt, iż 120 mln ludzi mieszka w hotelach robotniczych i ma ograniczone możliwości założenia rodziny. Dużym problemem, mającym wpływ na rozprzestrzenianie się HIV, są także przenośne komercyjne punkty krwiodawstwa, które działają w całym kraju od końca lat 90. Większość z nich nie spełnia norm sanitarnych. Chińscy specjaliści twierdzą, że prawie jedna czwarta osób żyjących z HIV zakaziła się właśnie w takich punktach, a także odegrały one znaczącą rolę w przenikaniu infekcji na chińską prowincję.

Tajlandia

W 60-milionowej Tajlandii żyje ponad milion osób zakażonych HIV. Jest to konsekwencja tego, że kraj ten stał się mekką seksturystyki. Wirus dotarł tu z Europy za pośrednictwem „poszukiwaczy uciech seksualnych", którzy świadomi swojego zakażenia, w obawie przed konsekwencjami prawnymi (w Europie za świadome narażenie na zakażenie HIV grozi odpowiedzialność karna),unikali korzystania z agencji towarzyskich w ojczyźnie.

W Tajlandii prowadzony jest kompleksowy program profilaktyki i leczenia AIDS. Państwo zapewnia leczenie obywatelom, a także pomaga sąsiednim krajom: Wietnamowi, Laosowi i Kambodży. Działania te zaczynają przynosić wymierne efekty. Obecnie w Tajlandii rejestruje się dziesięciokrotnie mniej przypadków zakażeń HIV niż na początku lat 90., a w ostatnim czasie zanotowano także spadek śmiertelności wskutek AIDS.

Rosja

W tym największym europejskim kraju zarejestrowanych jest 370 tys. zakażeń HIV. Specjaliści twierdzą, że liczba ta jest znacznie większa i przekroczyła już milion. Mniej więcej do roku 2000 do zakażenia dochodziło głównie u osób stosujących narkotyki w iniekcjach (do 96 proc. przypadków). W nowym stuleciu infekcja wyszła poza tę populację.

Dzisiaj ponad jedna czwarta zakażeń wiąże się z ryzykownymi kontaktami seksualnymi (przede wszystkim heteroseksualnymi), i odsetek ten stale rośnie.

W Rosji dosyć późno rozpoczęto walkę z HIV. Dopiero w 2006 roku środki na ten cel wzrosły 20-krotnie. Są one jednak wciąż niewystarczające, nowy program bowiem przewiduje objęcie terapią zaledwie 15 tys. pacjentów.

Ukraina

Organizacja Narodów Zjednoczonych alarmuje, że epidemia AIDS na Ukrainie zagraża Europie. Według danych ONZ, już 1,63 proc. dorosłych mieszkańców tego kraju choruje na AIDS. W roku 2008 zarejestrowano tam 124 tys. nowych przypadków zakażeń HIV. W tymże roku na skutek AIDS zmarło ponad 12,5 tys. osób. Najwięcej zakażeń notuje się wśród młodych ludzi uzależnionych od narkotyków. Zaobserwowano także duży wzrost zakażeń wśród kobiet w ciąży. ONZ krytycznie ocenia ukraiński program walki z epidemią.

Brazylia

Brazylia jest krajem, w którym wypowiedziano AIDS prawdziwą wojnę. Przynosi to dziś konkretne efekty. W 1996 roku parlament Brazylii przyjął ustawę, zgodnie z którą każdy zakażony obywatel ma prawo do bezpłatnego leczenia. Warunkiem uczestnictwa w terapii

jest zarejestrowanie się w przychodni, regularne przyjmowanie leków i zgłaszanie się na kontrolne badania.

Ogromną rolę w tym programie odgrywa także profilaktyka. Słynni aktorzy bezpłatnie uczestniczą w spotach telewizyjnych, a nastolatki zdobywają wiedzę na temat HIV/AIDS w szkołach. Niemały wkład w edukację wiernych ma także Kościół katolicki w Brazylii. Wszystkie te działania przyczyniają się do zmniejszenia liczby zakażeń. Z roku na rok liczba nowych zakażeń HIV spada.

Program zakrojony na tak dużą skalę wiąże się z odpowiednimi kosztami (roczny budżet na walkę z epidemią wynosi pół miliarda dolarów), ale Brazylijczycy uważają, że jest to opłacalne, skoro widoczne są efekty. Jako dowód skuteczności realizowanych działań podają spadek śmiertelności i coraz mniejszą liczbę osób korzystających z rent[3].

Coraz więcej Polek zakażonych HIV

Z najnowszych danych ogłoszonych przez Krajowe Centrum ds. AIDS wynika, że jedna trzecia nowo wykrywanych zakażeń w Polsce dotyczy kobiet.

W 2008 roku zarejestrowano w naszym kraju *809*zakażeń wirusem HIV. Jednocześnie szacuje się, że blisko dwie trzecie Polaków żyjących z HIV nie wie o swoim zakażeniu.[4]

ASPEKTY MEDYCZNE

Szybki rozwój wirusa HIV

Już ćwierć wieku minęło od momentu zidentyfikowania wirusa HIV. Mimo to uczeni nie mogą rozgryźć go na tyle, aby stworzyć skuteczną szczepionkę. Wciąż trwają próby jej wynalezienia, ale jak dotąd żadna z nich nie zakończyła się sukcesem.

Tymczasem medyczne pismo „Nature" donosi, że jedną z przyczyn porażki na tym polu jest bardzo duża prędkość, z jaką ewoluuje HIV. Dlatego też – twierdzą uczeni – stworzenie szczepionki przeciw temu wirusowi może być bardzo trudne.

Zespół pracujący pod kierunkiem prof. Philipa Gouldera z Uniwersytetu w Oxfordzie udowodnił, jak szybko wirus był w stanie przystosować się do działania ludzkich genów, kontrolujących pracę układu immunologicznego. Naukowcy uspakajają jednocześnie, że ta wyjątkowa umiejętność HIV nie wpływa na skuteczność leków antyretrowirusowych[5].

[3] W oparciu o: *Geografia śmierci*. Forum z dnia 23.02.2009 r., *Epidemia AIDS na Ukrainie*. Nasz Dziennik z dnia 16.02.2009 r.
[4] *Krótko.* Gazeta Farmaceutyczna z dnia 01.02.2009 r.
[5] Na podstawie: *Szybki rozwój wirusa HIV*. Rzeczpospolita z dnia 27.02.2009 r.

Terapia genowa alternatywą dla leczenia antyretrowirusowego

„Nature Medicine" informuje o wynikach największych jak dotąd badań klinicznych z zastosowaniem terapii genowej. Okazuje się, że HIV pod jej wpływem się cofa. Daleko co prawda tej terapii do skuteczności leczenia antyretrowirusowego, ale istnieje szansa, że za kilka lat może stać się jego alternatywą. Dr Ronald Mitsuyasu z Uniwersytetu w Kalifornii, autor analizy, twierdzi, że jest to sposób na utrzymanie w ryzach wirusa HIV bez konieczności ciągłego podawania leków ARV.

W latach 90. ubiegłego wieku terapia genowa została uznana za jedną z największych nadziei medycyny. Badania pokazały, że metoda ta sprawdza się w leczeniu kilku zaledwie chorób, natomiast w przypadku wielu innych schorzeń wywołuje niepożądane skutki, a nawet może prowadzić do zgonu pacjenta.

Tym razem za pomocą terapii genowej naukowcy postanowili zaingerować w proces replikacji HIV i w ten sposób zatrzymać jego rozprzestrzenianie się po układzie odpornościowym. Terapia ta polega na wprowadzeniu genu modyfikującego działanie wirusa do zakażonego wirusem HIV organizmu. Aby ów gen dotarł do miejsca przeznaczenia, trzeba go odpowiednio ukierunkować. W roli wehikułu występuje więc inny unieszkodliwiony wirus atakujący ten typ komórek, którymi zainteresowany jest HIV.

Aby uruchomić ten skomplikowany proces, lekarze wykorzystali komórki macierzyste wyizolowane z własnej krwi osób zakażonych HIV. Istotne jest to, że z komórek tych mogą się rozwinąć różne typy białych krwinek, również komórki CD4+, które stanowią główny cel ataku wirusa HIV. Badacze wprowadzili do komórek macierzystych unieszkodliwionego wirusa, który wniósł do nich gen blokujący powielanie HIV. Po wstrzyknięciu do krwiobiegu pacjenta komórki macierzyste zaczęły się namnażać i przekształcać, m.in. w białe krwinki. A ponieważ terapia genowa uczyniła je odpornymi na ataki HIV, komórki te zdołały zablokować rozwój wirusa.

Jakie były tego efekty? Badania przeprowadzono na 74 ochotnikach podzielonych losowo na dwie grupy. Jednej z nich zaaplikowano nowy sposób leczenia, a drugiej substancję obojętną, czyli placebo. Po 48 tygodniach nie odnotowano znacznych zmian. Dopiero po 100 tygodniach widoczna stała się poprawa stanu zdrowia osób leczonych za pomocą terapii genowej. Badania laboratoryjne wykazały u nich mniejszą liczbę kopii wirusa, a jednocześnie większą liczbę komórek CD4+ . Nie były to zmiany porażające, ale według naukowców to obiecujący trop.

Dr Mitsuyasu mówi, że ta metoda jest jeszcze daleka od doskonałości, badania pokazują jednak, że pojedynczy gen zwalczający HIV we własnych komórkach

macierzystych pacjenta może w jakiś sposób ograniczyć powielanie wirusa. Jest to – zdaniem naukowca – długoterminowy, obiecujący sposób kontrolowania choroby. Dzięki temu możliwe byłoby zmniejszenie dawek leków antyretrowirusowych czy nawet całkowite ich wycofanie z leczenia chorych. Do tego potrzebna jest jednak większa liczba badań, gdyż na tym etapie trudno przewidzieć skutki uboczne. Ryzyko tkwi również w naturze samego wirusa HIV, który – jak już dawno zauważono – jest nieprzewidywalny, szybko ewoluuje i w pewnej chwili może się uodpornić na ten rodzaj leczenia[6].

Skuteczne lekarstwo przeciw HIV wciąż daleko

Mimo szumnych zapowiedzi, lek przeciw HIV w postaci żelu dopochwowego firmy *Indevus* nie osiągnął w testach wymaganej skuteczności. Żel dopochwowy „Pro 2000" miał blokować przenoszone podczas stosunku mikroby, w tym bakterie i wirusy. Jednak testy przeprowadzone na trzech tysiącach ochotniczek wykazały tylko 30-procentową skuteczność, czyli niewiele ponad średnią statystyczną. Mimo to firma planuje kontynuować testy produktu. Do końca roku mają być znane wyniki badań prowadzonych na dziesięciu tysiącach kobiet[7].

A może jednak szczepionka?

Norweska firma *Bionor Immuno* zdecydowała się podjąć próbę wyprodukowania szczepionki na HIV. Ma to być medykament nie tyle hamujący rozwój wirusa, ile wzmacniający układ odpornościowy człowieka. Początkowo szczepionka miałaby zastąpić terapię antyretrowirusową, z czasem jednak mogłaby zostać ulepszona i całkowicie eliminować HIV z organizmu.

Specyfik jest już na etapie testów, które mają się zakończyć w drugiej połowie tego roku. Na razie firma ujawniła, że większość pacjentów, którzy otrzymywali szczepionkę, mogło odstawić leki antyretrowirusowe na 31 miesięcy bez pogorszenia stanu zdrowia[8].

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

Młodzież z Miastka w Wandzinie

W ośrodku „Solidarni Plus" w Wandzinie młodzież Liceum Ogólnokształcącego z Miastka pokazała spektakl „Imaginacja". Wcześniej licealiści przedstawili tę sztukę w

[6] Na podstawie: Aleksandra Stanisławska. *Genowy młot na wirusa HIV*. Rzeczpospolita z dnia 17.02.2009 r.
[7] *Lekarstwo na HIV wciąż daleko.* Polska z dnia 10.02.2009 r.
[8] W oparciu o: Magda Selik. *Nowa terapia: genem w HIV. (A może jednak powstanie szczepionka?)*. Dziennik z dnia 17.02.2009 r.

Wojewódzkim Przeglądzie Małych Form Teatralnych, który odbywał sie pod hasłem „Nie daj szansy AIDS".

Przedstawienie opowiada o niewłaściwych wyborach, które prowadzą do dramatycznych konsekwencji. W gronie publiczności znaleźli się mieszkańcy ośrodka: osoby leczące się z uzależnienia od narkotyków lub zakażone HIV. Dla nich było to zderzenie dwóch światów: teatralnego, gdzie w wymowny sposób poruszono problemy współczesnego życia oraz realnego, w którym wszystko dzieje się naprawdę[9].

Walentynkowa akcja edukacyjna

„Zarażaj miłością, nie zakażaj HIV" – pod takim hasłem 14 lutego odbyła się w Warszawie akcja edukacyjna. Zorganizowała ją po raz kolejny Grupa Edukatorów Seksualnych „Ponton". W tym roku akcja miała miejsce w wycofanym z eksploatacji autobusie, tzw. „ogórku", który stanął przed Pałacem Kultury. W czasie akcji zamiast misiów, czerwonych serduszek czy lizaków wolontariusze rozdawali prezerwatywy i broszury informacyjne na temat bezpieczniejszego seksu. Można było także porozmawiać z ekspertami.

Aleksandra Józefowska, edukator „Pontonu", mówi, że z telefonów i listów, jakie nadsyłają młodzi ludzie, jasno wynika, że bardzo wcześnie zaczynają inicjację seksualną, ale zabezpieczają się domowymi metodami albo wcale. Ich wiedza o ryzyku, jakie niesie ze sobą współżycie, jest praktycznie żadna. Jedna z przedstawicielek Stowarzyszenia Wolontariuszy wobec AIDS „Bądź z nami" mówi, że wielu młodych nadal pyta, czy można zakazić się HIV przez pocałunek lub ukąszenie komara. Panuje wśród nich także powszechna opinia, że jeśli ktoś jest piękny, młody i zadbany, to na pewno nie może być zakażony. Wciąż większość z nich nie ma świadomości, że HIV może dotknąć każdego[10].

Profilaktyka HIV/AIDS na zajęciach edukacji dla bezpieczeństwa

Według nowych założeń Ministerstwa Edukacji Narodowej, w szkołach od września lekcje przysposobienia obronnego ma zastąpić edukacja dla bezpieczeństwa. Młodzież będzie się głównie uczyć pierwszej pomocy i unikania współczesnych zagrożeń..

Do tej pory lekcje przysposobienia obronnego odbywały się w szkołach ponadgimnazjalnych. Teraz nowy przedmiot pojawi się już w gimnazjum. Edukacja dla

[9] *Nie daj szansy AIDS.* Głos Pomorza - Słupsk z dnia 05.02.2009 r.
[10] Na podstawie: Magdalena Dubrowska. *Miłość w autobusie*. Gazeta Wyborcza- Warszawa z dnia 14.02.2009 r.

bezpieczeństwa ma być odpowiedzią na potrzeby współczesności i ma być dostosowana do wymogów Unii Europejskiej.

Na zajęciach edukacji dla bezpieczeństwa uczniowie powinni posiąść wiedzę na temat tego, jak się zachować w obliczu różnych zagrożeń. Dowiedzą się, jak postępować w przypadku pożaru, powodzi, ataku terrorystycznego albo wypadku drogowego. Młodzież ma także nauczyć się udzielania pierwszej pomocy w razie poparzenia, wyziębienia, porażenia prądem czy zatrucia pokarmowego. Nowością będą zajęcia na temat przemocy seksualnej, profilaktyki HIV/AIDS i narkomanii[11].

POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB ŻYJĄCYCH Z HIV/AIDS

Słynna para aktorska otwiera następną klinikę w Afryce

Charytatywna działalność Angeliny Jolie i Brada Pitta, a szczególnie ich zaangażowanie w pomoc afrykańskim dzieciom, jest znana na całym świecie. Mimo wielu obowiązków rodzinnych i zawodowych, hollywoodzka para nieustannie działa na rzecz pomocy najbiedniejszym krajom. W Kambodży już od dwóch lat działa ufundowana przez nich klinika „Maddox Chivan Children's Center" Nazwano ją od imienia ich adoptowanego syna, pochodzącego właśnie z tego kraju.

Teraz Angelina i Brad chcą pomagać w Etiopii, z której pochodzi ich córeczka Zahara, adoptowana w 2005 roku. Otwierają tam klinikę, w której będą leczone dzieci chore na AIDS i gruźlicę. Małżonkowie mają nadzieję, że nowo otwarte centrum w Etiopii powtórzy sukces, jaki odniosła klinika w Kambodży. Oboje pragną, by walka z HIV, AIDS i gruźlicą przyniosła wymierne efekty w rozwijających się krajach[12].

RAPORTY Z BADAŃ

„Durex" bada jakość życia seksualnego

Firma „Durex" przeprowadziła „Światowe badanie jakości życia seksualnego". Zawierało ono m.in. pytania dotyczące wiedzy na temat chorób przenoszonych drogą płciową.

Analiza pokazała, że prawie 18 proc. badanych Polaków nie zna zagrożeń , jakie niosą choroby przenoszone drogą płciową, lub nie zdaje sobie z nich sprawy. Znacznie większą niewiedzą wykazują się mężczyźni (22 proc.) niż kobiety (12 proc). Niewielkie jest też wśród

[11] Na podstawie: Mikołaj Radomski. *Przysposobienie mniej obronne*. Gazeta Wyborcza- Szczecin z dnia
[12] *Otwierają klinikę w Afryce*. Ekran TV z dnia 02.02.2009 r. , Ewa Baryłkiewicz. *Mamy mamom.* M jak .Mama z dnia 01.02.2009 r.. r.

młodzieży rozpowszechnienie wiedzy o chorobach przenoszonych drogą płciową – nie ma o nich pojęcia ponad 1/3 nastolatków i ponad 1/5 osób w wieku 16-20 lat.

Za najważniejszą chorobę, o której powinno się mówić w czasie edukacji seksualnej uznawane jest AIDS. Co dziewiąty respondent uznaje za jak najbardziej zasadne inwestowanie w rozwój badań nad szczepionkami chroniącymi przed zakażeniem HIV. Podobnie przedstawia się sytuacja badań nad lekami zwalczającymi HIV – 7 proc. respondentów uznaje to zadanie za priorytetowe[13].

INNE

Karnawał w Rio

Podczas karnawału w Rio brazylijski rząd w ramach walki z AIDS sfinansuje 59 milionów prezerwatyw, które zostaną rozdane gratis. Według ministra zdrowia Brazylii, liczba zachorowań na AIDS w ciągu ostatnich ośmiu lat utrzymuje się na stałym poziomie, dzięki prowadzonej kampanii prewencyjnej i rozdawnictwu prezerwatyw. [14]

Rynek ubezpieczeń w RPA

Szczegółowo specyfikę tego rynku przedstawia Miesięcznik Ubezpieczeniowy. Autor publikacji zwraca uwagę na problem HIV/AIDS, który w dużym stopniu rzutuje na funkcjonowanie rynku ubezpieczeń w RPA. Wynika to z liczby zakażeń HIV w tym państwie. W 2007 r. ponad 5,5 mln *(*osób było zakażonych HIV, zaś 48,2 proc. wszystkich zgonów wiązało się z AIDS.

Republika Południowej Afryki została niedawno wskazana przez ONZ jako kraj o największej na świecie liczbie zachorowań na AIDS. Dostęp do programów terapeutycznych i ich systemów finansowania jest utrudniony dla osób żyjących z HIV, gdyż spółki oferujące ubezpieczenie na życie mogą zapewnić zakażonym konkurencyjne stawki wyłącznie wtedy, gdy podlegają oni już stosownemu, długoterminowemu programowi medycznemu. Warto też zauważyć, że osoby żyjące z HIV nie wykupują specjalnego ubezpieczenia na życie w obawie przed ujawnieniem ich statusu serologicznego, na co wskazywać może posiadanie specjalnej polisy dla seropozytywnych[15].

[13] Na podstawie: Monika Krężel. *Seks to zdrowie*. Polska – Dziennik Zachodni z dnia 14.02.2009 r.
[14] *Postępy postępu.* Najwyższy Czas z dnia 28.02.2009 r.
[15] W oparciu o: Michał Janik. *Życiowa egzotyka.* Miesięcznik Ubezpieczeniowy z dni r.a .

Spis publikacji z zakresu HIV/AIDS, które ukazały się w prasie w lutym 2009 roku:

1. Baryłkiewicz Ewa. *Mamy mamom.* M jak Mama z dnia 01.02.2009 r..
2. *„Boję się zakochać”.* Twist z dnia 01.02.2009 r.
3. Drzażdżyńska Aneta. *Leczenie grzybicy paznokci*. Beauty Forum z dnia 01.02.2009 r.
4. Dubrowska Magdalena. *Miłość w autobusie*. Gazeta Wyborcza-Warszawa z dnia 14.02.2009 r.
5. *Epidemia AIDS na Ukrainie.* Nasz Dziennik z dnia 16.02.2009 r.
6. *Geografia śmierci.* Forum z dnia 23.02.2009 r.
7. Grzebałkowska Magdalena. *Brudna zona.* Gazeta Wyborcza z dnia 02.02.2009 r.
8. Janik Michał. *Życiowa egzotyka.* Miesięcznik Ubezpieczeniowy z dnia 01.02.2009 r.
9. Kęciek Krzysztof. *Koszmarne superbakterie*. Super Nowości z dnia 18.02.2009 r.
10. Krężel Monika. *Seks to zdrowie*. Polska – Dziennik Zachodni z dnia 14.02.2009 r.
11. *Krótko*. Gazeta Farmaceutyczna z dnia 01.02.2009 r.
12. Łuka Wiesław. *Nie bójmy się prezerwatywy*. Głos Nauczycielski z dnia 04.02.2009 r.
13. Mądra Hanna. *Nowe sposoby na nadżerkę*. Samo Zdrowie z dnia 01.02.2009 r.
14. Mikoliński Wojciech. *Gorączkowa wojna z komarami*. Żyjmy dłużej z dnia 01.02.2009 r.
15. *Nastrój pod psem.* Twoje Imperium z dnia 23.02.2009 r.
16. *Nie daj szansy AIDS*. Głos Pomorza z dnia 05.02.2009 r.
17. Nieckuła Ewa. *Kres rewolucji człowieka*? Wprost z dnia 01.02.2009 r.
18. Nowicki Marek. *Cięcia, przesunięcia.* Służba Zdrowia z dnia 23.02.2009 r.
19. Olej – Kobus Anna. *Afryka piękna i dzika.* Sukces z dnia 01.02.2009 r.
20. *Otwierają klinikę w Afryce*. Ekran TV z dnia 02.02.2009 r.
21. Poniewierski Janusz. *Słowo o Bogu –Miłości*. Tygodnik Powszechny z dnia 01.02.2009 r.
22. *Postępy postępu.* Najwyższy Czas z dnia 28.02.2009 r.
23. *Przeciw zakażeniu – małe sukcesy i duże porażki*. Rzeczpospolita z dnia 17.02.2009 r.
24. Radomski Mikołaj. *Przysposobienie mniej obronne*. Gazeta Wyborcza – Szczecin z dnia 25.02.2009 r.
25. Ryszkiewicz Marcin. *Nieodłączni towarzysze.* Świat Nauki z dnia 01.02.2009 r.
26. *Rywalizacja szkół samby*. Gazeta Pomorska – Toruń z dnia 23.02.209 r…
27. Salik Magdalena. *Nowa terapia: genem HIV*. Dziennik z dnia 17.02.2009 r.
28. Solska Joanna. *Zakładnicy*. Polityka z dnia 21.02.2009 r.
29. Stanisławska Aleksandra. *Genowy młot na wirusa HIV*. Rzeczpospolita z dnia 17.02.2009 r.
30. *Szybki rozwój wirusa HIV*. Rzeczpospolita z dnia 27.02.2009 r.
31. Wojtasiński Zbigniew. *Seks po polsku*. Wprost z dnia 22.02.2009 r.
32. *Wróć bez HIV*. Żyjmy dłużej z dnia 01.01.2009 r.
33. *Zakażonym HIV trzeba przypominać, że AIDS nie musi…* Dziennik z dnia 17.02.2009 r.
34. Zarzeczny Paweł. *RPA już zaprasza: finał Mundialu na stadionie Coca-Coli.* Polska z dnia 26.02.2009 r.
35. Zarzeczny Paweł. *RPA już zaprasza: finał Mundialu na stadionie Coca-Coli.* Polska – Gazeta Krakowska z dnia 26.02.2009 r.
36. *Zioła dla zdrowia i urody.* Gazeta Wyborcza z dnia 19.02.2009 r.
37. Żukow Borys. *Pozbawieni odporności.* Forum z dnia 23.02.209 r.